

Európa felett az ég...

Jézus, mint próféta áll előttünk a ma olvasott szakaszban. Az első részében egy próféta igehirdetést, ítélethirdetést hallunk, a másik részben egy próféta jel, szimbolikus tett kerül leírásra: Jézus, az ítélet jeleként, bemegy a jeruzsálemi templomba és kiűzi onnan az árusokat. Mindebben úgy látjuk magunk előtt Jézust, mint egy klasszikus ószövetségi prófétát, aki nemcsak elmondja Isten üzenetét, hanem ki is ábrázolja azt.

Súlyos ítéletről hallunk. Ugyanakkor hangsúlyozzuk, hogy Isten (és prófétái) minden ítéletében kegyelem van. Ez nem azt jelenti, hogy az ítélet nem valóságos, nem súlyos, de azt igen, hogy Isten alapvetően szeretettel és irgalommal fordul a világ felé/népe felé, és ez a szeretet akkor is valós, amikor a világ/népe keményszívűsége, istentelensége jogos haragját és ítéletét váltja ki.

Ma azt szeretném elétek tární, hogyan ad ennek az ígének alapján a Szentlélek *bátorító ítéletet* élénk, azaz hogyan lehet bátorítássá, küldetéssé számunkra ma ez az ítéletes szó. Mindezt pedig halljuk abban a valóságban, amiben élünk - ami személyes is, de közösségi is. És közösségi alatt most nagyobb politikai közösségünkre, Európára, Európa házára gondolok, mindazokkal a súlyos csapásokkal, amelyek az elmúlt hónapokban, majd egyre intenzívebben az elmúlt hetekben érték bennünket. Amint tudjuk, nemrégiben egy katolikus pap halt mártírhalált a franciaországi Rouenban, akit az iszlám nevében végeztek ki.

Ebben a helyzetben szólal meg közöttünk a mai napi ige. Keressük, hogyan lesz az ítélet szava bátorítássá, vigasztalássá nekünk, Isten népének. A következő pontok mentén fejtem ezt ki: 1. Isten népének ítélete; 2. Isten népének küldetése; 3. Mire hív mindez bennünket?

1. Isten népének ítélete

A virágvasárnapi bevonulás után vagyunk: Jézus, mint Messiás bevonult Jeruzsálembe, Isten városába. A korabeli messiási elvárások fényében hatalmas örömmel, lelkesedéssel fogadja a nép, miközben a vallásos befolyásosak tiltakoznak, hogy ez a Galiléból származó tanító lenne Izrael régen várta felkentje, Messiása, az utolsó idők uralkodója, akinek uralma alatt Izraelbe beköszönt a teljes békesség uralma...

Jézus azonban megsiratja a várost... A győztes hadvezér büszke és kegyetlen mosolya helyett arcát könnyei mossák. De könnyekkel a szemében mégis kemény beszédre nyílik ajka: *"Bárcsak felismerted volna ezen a napon te is a békességre vezető utat! De most már el van rejtve a szemed elől."* Az igaz próféta ítélet két jellegzetessége van itt előttünk. Egyrészt, minden igaz próféta szó, még az ítéletes is, szeretetből szól. Az igaz próféta sohasem öngazult vagy kárörvendő, nem leli gyönyörűségét az ítélet meghirdetésében. Másodszor, az igaz próféta sohasem az ítélet hirdetésével érkezik;

Isten először mindig megtérésre, megváltozásra hív, újra és újra figyelmeztet. Ebben az esetben sem ítélettel érkezett Jézus; Isten uralmába hívott újra és újra, de „*most már el van rejtve a szemed elől.*” Mindvégig kemény maradtál, eljött hát az idő, amikor nincs visszaút... Ezért így folytatja: „*mert jönnek majd rád napok....*” Jézus meghirdeti Jeruzsálem pusztulását, ami el is érkezett Kr. u. 70-ben... Az ok: a város nem ismerte fel Jézusban Isten látogatását, Isten küldöttét, Isten felkentjét. Ezzel azonban olyan irányt vett az élete, amely elkerülhetetlenül vitt a végső összeomlás és pusztulás felé. Mivel Jeruzsálem nem ismerte fel Jézusban a *békességre vezető utat*, azt, ahogyan Isten munkálja uralmát a történelemben, hamis messianisztikus elvárások nyomán fellázadnak a rómaiak ellen, aminek következménye lesz Jeruzsálem ostroma és pusztulása.

A pusztulás képei vannak előttünk: ostromfal, körülrítés, szorongatás, letiprás... Engedjük a képeket közel magunkhoz. Eljön egy ellenség, amely nem kíméli az embereket. Beszorítja őket, letiporja őket, mindenki menekül, ahogyan tud, de sokan nem tudnak... Elvesznek. Elvész egy város, egy nép, mert nem ismerte fel Isten látogatását, ami alapjaiban más irányba vezette volna életüket. A képek ismerősek... híradóból, internetről. Lövöldözések, támadások, egymást tipró menekülő emberek. És bár nem vette körül Európa falait az ellenség, mentális értelemben mégis körül vagyunk zárva, be vagyunk szorítva. Egy olyan nép, egy olyan kultúra, amely az evangélium ismeretére épült, de amely egyre távolabb került attól, amely egyre tudatosabban és magabiztosabban utasította el az Isten mindenek felett való imádását, valamint az Istentől való élet rendjét (Tízparancsolat: Szeresd az Urat - Szeresd a másik embert), mára szorult helyzetben van. És ez nem "valahol ott kint, a világban van", ez a mi történetünk, ez mindannyiunké, ennek részesei vagyunk... Vajon tekinthetjük-e ezt a helyzetet mintegy ítéletként Európán, ítéletként a kontinensen, a népeken, a városokon, amelyek olyannyira magabiztossá lettünk, hogy nem volt már szükségünk Istenre?

Nyilván óvatossá kell lennünk, hiszen Európa hitehagyásáért Európa egyháza(i) is felelősek. Ezért nem mondhatjuk, hogy az az "ő" problémájuk - ezért nem beszélhetünk kioktató módon, vagy úgy, mint akik kívül állnak. Hiszen az ítélet a miénk is... a terrorizmus nem válogat mindent szentet kifigurázó, káromló Charlie Hebdo típusú emberek vagy szolgálatát végző pap között. Európa hitehagyásáért mi mind felelősek vagyunk, akik Jézus Krisztus által Isten népének valljuk magunkat. És ezért nem "kifelé" kiabálunk ítéletet, hanem magunk tesszük fel a kérdést, hiszen magunk akarjuk mélyebben látni és érteni Isten munkáját: Nem sír ma Jézus Európa felett, és nem lehet, hogy a Szentlélek ugyanezt mondja: "*Bárcsak felismerted volna ezen a napon te is a békességre vezető utat. De most már el van rejtve szemed elől*"? Lehet, hogy beborult az ég, lehet, hogy sötétségre lettünk ítélve?

2. Isten népének küldetése

A prófétai igehirdetést prófétai szimbolikus cselekedet, jel követi. Jézus bemegy a jeruzsálemi templomba, és kiűzi az ott hasznot húzó árusokat. Az áldozati állatok árulása szükségszerű volt, viszont tudjuk azt, hogy az Isten imádására érkező zarándokok olyan

áron és feltételek mellett juthattak hozzá az áldozati állatokhoz, ami gyorsan kiölt belőlük minden idealista elképzelést arról, ahogyan a jeruzsálemi vallásos intézmény működik. Az Isten házában, az Isten jelenlétének, az Isten imádásának a helyén az utána vágyakozók nem az Urat tapasztalták meg, hanem az emberi haszonlesést és kapzsiságot. Itt találjuk a magyarázatát annak, miért nem ismerte fel Jeruzsálem Isten érkezését Jézusban, valamint azt is, hogy mi váltja ki Jézus haragját.

Amennyiben Isten népe életének szívdobbanása, az istentisztelet annak eszközévé lesz, hogy profitot szerezzen a vallási elitnek, akkor azok, akikre Isten népe vezetését és szentsége ismeretét bízta, vakká lesznek. Ahol Isten jelenlétét kellene keresniük, Istent magát kellene lelki értelemben látniuk Izrael istentiszteletének minden egyes mozzanatában, a templom elrendezésében és berendezésében, ott ők önmagukat keresik, a maguk hasznát tartják szem előtt. Nem szolgálnak, hanem kihasználnak. Éppen ezért nem képesek Jézusban Isten látogatását felismerni, hiszen Jézus korábbi tanítása és cselekedetei egyedül és kizárólag az Atyára mutattak, az Atya jelenlétét hordozta minden szava és tette. Jézus az Atya érdekeit képviselte - és összeütközik azokkal, akik névleg szintén az Atyát szolgálják, de valójában saját hatalmukat, pozíciójukat, kényelmüket és presztízsiüket építik. Mivel a magukéhoz ragaszkodnak, vakok arra, hogy felismerjék a "meglátogatás idejét." És ezért pusztulásba döntik a rájuk bízottakat.

És hogy mi váltja ki Jézus haragját? Egyrészt ez az önző és vak hozzáállás, de ennél sokkal többről van szó: *"Meg van írva: az én házam imádság háza lesz..."* Jézus Ézsaiás prófétát idézi: *"Az idegeneket, akik csatlakoznak az Úrhoz, és őt szolgálják, akik szeretik az Úr nevét, és az ő szolgálói lesznek ... elviszem szent hegyemre, és örömet szerzek nekik abban a házban, ahol hozzám imádkoznak. Égőáldozatai és véresáldozatai kedvesek lesznek az oltáromon, mert az én házamat imádság házának fogják majd nevezni, minden nép számára!"* (Ézs. 56. 6-7). Mi Isten szívdobbanása? Hogy a templom imádság háza legyen minden népnek. Miért? Miért lakik Isten népe között Jeruzsálemben? Sőt, miért választotta ki Isten ezt a népet és miért között szövetséget vele? - A kezdetekig kell visszamennünk, hogy átérezzük Jézus haragját és fájaldalmát, és megértsük, miért jele a templom megtisztítása Izrael ítéletének.

Jézus az egy nagy bibliai történet fényében él, gondolkodik és cselekszik. Úgy tekint magára, mint aki annak az Istennek a küldötte, aki teremtette az egész világot. Aki gyönyörködött alkotásában, a világ szépségében. De az ember fellázadt ellene, és bejött a világba a bűn (önzés, kapzsiság), az Isten-nélküliség, és a halál. De Isten nem hagyja ezt a világot elveszni a maga sötétségében és kétségbeesett, önpusztító lázadásában: kiválaszt és a halálból (Egyiptom) megvált egy népet magának. Szövetséget köt velük, jelenlétét adja nekik: az én népem vagytok, közöttetek lakozom. Útmutatást ad nekik a szerinte való életre és istentiszteletre. Miért? Azért, hogy ennek a népnek az élete és istentisztelete által megismerjék a népek az Urat. Erről beszél Ézsaiás próféta. Hogy eljön az idegen, a pogány, a megvetett, és ismerni, szeretni, magasztalni fogja az Urat. Eljön majd a nap, amikor a népek felismerik, hogy ő az Úr, amikor Isten nemcsak a szétszóródott Izraelt gyűjti össze, hanem a népeket is: *"Így szól az én Uram, az Úr, aki*

összegyűjti a szétszóródott Izraelt: Még gyűjtök azokhoz, akiket összegyűjtöttem!" (Ézs. 56. 8) Ez Isten szívdobbanása, az ég Jézus szívében.

Értjük hát Jézust? *"Meg van írva: az én házam imádság háza lesz, ti pedig rablók barlangjává tettétek."* Kisebb dolog a pénz, amit megnyertek, sokkal nagyobb, hogy meglopjátok a népeket attól, hogy Isten megismerjék, valamint meglopjátok Istent az őt illető dicsőségtől. Ezért az ítélet: mert Izrael nem tölti be Istentől való küldetését.

Európa egén mintha besötétülne az ég - mondtuk. Hogyan halljuk ezt: Isten népe küldetése hogy imádság háza legyen minden népeknek? Hadd mutassak rá két jelenségre, amelyek arra mutatnak, hogy miközben körbevesz a félelem és szorongás, miközben körbevesznek ellenségek (akikről nem is tudjuk, hol vannak), hogyan teljesedik be Ézsaiás látomása, Jézus szívügye azzal kapcsolatban, hogy a népek megismerjék Istent.

Európában új gyülekezetek születnek. Igen, abban a(z) (Nyugat-)Európában, amely látványosan elfordult Istentől és egyháztól, és ahol százszámra adják el a templomokat, hogy múzeumok, éttermek, vagy akár apartman épületek szülessenek ezekben. A történelmi egyházak erőteljesen fogynak (a statisztikák szerint, ha nem is annyira radikálisan, de Magyarországon is). Mindeközben azonban mintha a régi, kiszáradó fán új hajtások indulnának. Több gyülekezetplántálási hálózat és mozgalom működik a kontinensen, valamint Nagy Britanniában, amelyek nyomán nagyon sokféle új gyülekezet, új keresztény közösség születik. Anglikán, Skót Szabadegyház, holland református egyházak ugyanúgy részesei ennek a munkának, mint baptisták vagy egyéb közösségek, amelyeket itthon kiségyházaknak hívunk. Az egyik nagy kérdése ezeknek a mozgalmaknak, hogy hogyan érhető el az evangéliummal a sok mindenben megcsömörlött, kényelemben élő, közömbös vagy akár egyházellenes európai lakosság? Amint a mi kérdésünk ugyanez egy olyan nagyvárosban, mint Budapest. A tavasz folyamán 300 gyülekezetplántáló találkozott Lisszabonban, hogy együtt imádkozzunk, együtt hallgassuk Isten igéjét, és egymástól tanuljunk arról, amit Isten ma cselekszik, ahogyan betölthetjük a küldetésünket: imádság háza minden népnek.

Ennél még különösebb és izgalmasabb Isten Lelkének munkája a muszlim világban. David Garrison könyvének címe: Szél az iszlám házában - Hogyan vezeti Isten Jézus Krisztusban való hitre a muszlimokat világszerte? (A Wind in the House of Islam, Wigtake Resources, 2014) Garrison állításai komoly és többéves kutatásra épülnek, amelyek az iszlám világ ún. 9 házában, a világ 9 nagy iszlám tömbjében végzett. A szerző ún. mozgalmakat vizsgált, amelyben muszlimok Krisztusban való hitre térnek. A mozgalom kritériumául azt határozta meg, hogy a maximum 20 éves időperiódusban legalább 1000 ember jut hitre, vagy 100 új gyülekezet születik. A 7. századtól a 19. századig egyetlen ilyen mozgalomról sem tudunk a keresztény-iszlám találkozás összefüggésében. A 20. században 11 ilyen mozgalomról számol be, de a lényeg itt következik: a 21. század első 12 évében 69 ilyen mozgalom indult el, és a számuk növekszik. Azaz a világ minden területén ahol muszlim közösségek vannak a Szentlélek munkája nyomán számosan lesznek Jézus Krisztus követőivé, és ez a jelenség *a történelem folyamán példátlan*. Isten cselekszik.

Nyilván ezek a számok is csak csepp a muszlim tengerben, de számba véve azt, hogy egy muszlim, aki Jézus követőjévé lesz, az életét kockáztatja, valamint olvasva a történeteket, ahogy Isten gyakran álomban, látomásban szólítja meg ezeket az embereket, semmi kétséget nem hagy afelől, hogy Isten Lelkének határozott munkája zajlik a világban. Nem hallhatjuk ennek fényében: *"Így szól az én Uram, az Úr, aki összegyűjti a szétszóródott Izraelt: Még gyűjtök azokhoz, akiket összegyűjtöttem!"* (Ézs. 56.8) És nem ez tölti be Jézus szívét hálával: *"Meg van írva: az én házam imádság háza lesz..."*

3. Mire hív bennünket mindez?

Bátorító ítélet - ezzel kezdtem. Vegyük először komolyan: ítélet. Amikor Európa ege besötétedik, amikor félelem és szorongás jelenik meg a városainkban, és bezárva, letiporva érezzük magunkat, engedjük közel magunkhoz az ítélet képét. És igen, engedjük közel így: vajon imádság háza voltunk-e minden népnek - vagy csak saját érdekeinket kerestük? És személyesen is: vajon az, ahogyan én hordozom Jézus nevét ebben a világban, mint keresztény, dicsőséget vagy gyalázatot szerzett és szerez neki? Engedjük a bűnbánat Lelkét munkálni bennünk. A félelem, a szorongás, a harag, a düh normális - első! - reakció. De Isten népének tovább kell lépnie, és ez a bűnbánat. Az ítélet bűnbánatra hív. És ha a félelem elindít a bűnbánat felé, akkor lesz bátorítás, vizsgálat az ítéletben. Ha nem, marad a félelem, a harag, ami még több félelmet és még több haragot szül.

Másodszor, aki könnyező szemekkel hirdette az ítéletet, majd elvégezte a szimbolikus cselekedetet a hiábavalóvá lett istentiszteleti helyen, végül mégsem ránk hártott mindent. Ezért a tettéért halálra ítélték a prófétát, és ki is végezték. Ugyanakkor, mivel benne Isten látogatta meg a világot, ezért hatalma volt arra, hogy ebből a gyilkos tetteből áldást hozzon az egész teremtett világ számára, és még szélesebbre tárja az imádság háza kapuit, valamint még tovább gyűjtsön azokhoz, akiket már összegyűjtött. Mi csak az érdekeinket tudjuk szolgálni, ő halálával a mi érdekeinket helyezte a maga elé. Mi csak egy kicsit több kényelmet, biztonságot, hatalmat, elismerést vagy pénzt szeretnénk, ő mindent megszerzett nekünk: bűnbocsánatot, istenfiúságot, reménységet, örök életet. Mi csak megölni voltunk képesek őt - ő képes volt ebből kihozni nekünk a legnagyobb jót. Ő győzött, és ezért minden ítéletes szót áthat az isteni kegyelem és szeretet.

Ezért, harmadszor, ennek szánhatjuk magunkat oda. Hálából, szeretetből, mintegy válaszként. És igen, miközben itt élünk ebben az Európában, ebben a sötétségben, miközben nincs garanciánk arra, hogy legközelebb nem minket vagy szeretettünket éri a terror, mégis élhetünk békességben, másokat bátorítva, reménységünket megvallva. Megélve, amiért Jézus meghalt: legyünk imádság háza minden népeknek! ÁMEN!

(Lovas András)